

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

19/4507-

1. november 2019

Spørsmål nr 180 til skriftlig besvarelse - Styrking av tannhelsetjenestetilbudet rettet mot tortur- og overgrepsofre og personer med alvorlig angst for tannbehandling.

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 28. oktober 2019 med spørsmål til skriftlig besvarelse fra Stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland.

"I statsbudsjettet for 2020 foreslås det en styrking av tannhelsetjenestetilbudet rettet mot tortur- og overgrepsofre, og personer med alvorlig angst for tannbehandling. Hvor lang ventetid for behandling er det for denne gruppen i de ulike fylkene, og hvordan har disse ventetidene utviklet seg."

Svar:

Basert på Stortingets budsjettbevilgninger organiserer fylkeskommunene et tilbud til personer som har vært utsatt for tortur eller overgrep og/eller som opplever å ha sterk angst for tannbehandling (odontofobi). I fylkene er det etablert om lag 52 behandlerteam med psykolog, tannlege, tannhelsesekretær og noen steder tannpleier. I tillegg planlegger fylkeskommunene å etablere åtte nye team i løpet av 2019. Pasienter blir henvist eller henvender seg direkte til disse teamene for en vurderingssamtale. Basert på samtalen blir det tatt stilling til om vedkommende faller inn under kriteriene for det vederlagsfrie tannhelsetilbudet.

For personer som har odontofobi, foretas det også en vurdering av hvorvidt tannhelsetilstanden er slik at det først må gjøres tannbehandling i narkose, dvs. at det anses som ikke forsvarlig å vente med tannbehandlingen til etter at behandlingen av odontofobien har gitt ønsket resultat. Personer som har opplevd tortur eller overgrep kan ofte ha andre psykiske lidelser i tillegg, for eksempel relasjonsproblematikk der andre psykologiske

metoder må benyttes for å oppnå trygghet og tillit til behandler. Det kan her være behov for samarbeid med pasientens behandler i helsetjenesten. Etter gjennomført odontofobibehandling blir pasientene fulgt opp med nødvendig tannbehandling. Innen hvert fylke er det flere behandlerteam med tannlege/tannhelsesekretær som utfører tannbehandlingen, basert på samarbeid med psykolog/tannlege teamet som først behandlet odontofobien. Ikke alle personer som har vært utsatt for overgrep eller tortur har odontofobi. For de som ikke har annen psykisk lidelse kan tannbehandlingen starte direkte etter vurderingssamtalen.

De første bevilgninger til dette tannhelsetilbudet ble gitt i statsbudsjettet for 2011. Fylkeskommunene har gradvis bygget opp et tilbud. I den sammenheng har de regionale odontologiske kompetansesentre spilt en sentral rolle. Det ble først utviklet en "opplæringspakke" for tverrfaglig team av psykolog/tannlege/tannhelsesekretær ved kompetansesentrene. Kompetansesentrene har hatt som oppgave å sørge for opplæring av nye tverrfaglige behandlerteam i fylkeskommunene, og for opplæring av behandlerteam som står for tannbehandlingen. De har en sentral fagrolle i tilbudet og ansvar for systematisk kunnskapsoppbygging, metodeutvikling og forskning.

Tabellen under viser ventetiden rapportert fylkesvis til Helsedirektoratet for 2017 / 2018 for personer som har vært utsatt for tortur eller overgrep og/eller som har odontofobi (oppgitt i uker). Det kan være variasjon i ventetid innenfor hvert fylke som har flere tema og der er medianen for ventetid benyttet.

Fylke	Ventetid - vurderingssamtale		Ventetid – tverrfaglig odontofobibehandling		Ventetid - tannbehandling	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Østfold	20	28	3	2	-	4
Akershus	-	20	-	1	-	ingen
Oslo	4	6	4	15	-	15
Hedmark	80	26	2	8	-	4
Oppland	52	24	3	3	-	ingen
Buskerud	25	2	1	4	2,5	2
Vestfold	58	104	2	2	2	2
Telemark	28	74	52	18	-	2
Aust-Agder	33*	41	16*	4	-	4
Vest-Agder	48*	32	2,5*	2	-	3
Rogaland	86	78	2,5*	2	2	ingen
Hordaland	6	18	5	3,5	2	3
Sogn og Fjordane	24	15	24	13	8	10
Møre og Romsdal	58	120	2	ingen	8	3
Nord- Trøndelag	58	52	2	1,5	8	6
Sør - Trøndelag	58	15	2	3	8	12
Nordland	52	36	4	36	2	ingen
Troms	5	30	12	40	5	2
Finnmark	6	8	8	ingen	ingen	ingen

tegnforklaring: *2016, – ikke oppgitt

Tabellen viser at når det gjelder *ventetid til vurderingssamtale* er det kun tre fylker som når måltallet om å ha 8 ukers ventetid eller mindre. Halvparten av fylkene har imidlertid klart å redusere ventetiden fra 2017 til 2018. Tre fylker har en økning i ventetiden til vurderingssamtale på 10 md. eller mer, samt at seks av fylkene har en ventetid på over 10 md.

Tabellen visere videre at *ventetid til tverrfaglig odontofobibehandling* er redusert fra 2017 til 2018 i de fleste fylkeskommuner. Videre er det tre fylker hvor ventetiden til behandling har økt betydelig.

Når det gjelder *ventetiden til tannbehandling* er den samlet redusert fra 2017 til 2018. Det er også her det er kortest gjennomsnittlig ventetid og hvor det kun er fire fylkes som har ventetid lenger enn 4 uker.

Samlet viser dette at hoveddelen av fylkene er innenfor målet om fire ukers ventetid for *tverrfaglig odontofobibehandling og tannbehandling* og at ventetidene er redusert fra 2017 til 2018. Utfordringen er ventetiden til *vurderingssamtale* hvor det er tildelst svært lang ventetid. Imidlertid har halvparten av fylkene klart å redusere ventetiden til vurderingssamtale fra 2017 til 2018. Seks fylker har tre eller flere team spredt i fylket og disse fylkene har også noen av de lengste ventetidene for vurderingssamtale. Det kan være slik at pasientpågangen øker når tilbudet desentraliseres fordi informasjonen når ut til flere.

Regjeringen har derfor også i årets statsbudsjett foreslått å øke bevilgningen til tilbudet til tortur og overgrepsofre og personer med alvorlig angst for tannbehandling med 15 mill. kroner slik at den til sammen vil være på 85 mill. kroner i 2020. Neste år vil dette fylkeskommunale tilbudet til personer som har vært utsatt for tortur og/eller overgrep og personer med stor angst for tannbehandling bli evaluert. Evalueringen vil gi viktig informasjon og innsikt som jeg vil ta med i videreutviklingen av tilbudet for disse pasientene.

Med hilsen

Bent Høie